

VWS OMGEVINGSANALYSE COVID-19

Analyseperiode 10:30 uur d.d. 31 april – 10:30 uur d.d. 1 mei

5.1.2e

Directie Communicatie

Wie is getroffen? (1 ^e ring)	Wie is betrokken? (2 ^e ring)	Wie voelt zich betrokken? (3 ^e ring)
<ul style="list-style-type: none"> Nederlanders overleden aan COVID-19 On(voldoende)beschermd zorgpersoneel Kinderen op de IC die een nieuwe ziekte hebben, mogelijk gelinkt aan COVID-19 Slachtoffers van huiselijk geweld 	<ul style="list-style-type: none"> Familie, vrienden, omwonenden van getroffen Nederlanders Vakbonden, belangenpartijen, en zorgbestuurders Bestuurders in Brabant 	<ul style="list-style-type: none"> Algemeen publiek Politici

Samenvatting

- Verschillende invalshoeken op de voorpagina's, waarbij de Volkskrant, AD en Trouw de zorg onder de aandacht nemen. Focus op de besmettelijkheid van kinderen, de inzet van mondkapjes bij een exitstrategie, de aanvoer van beschermingsmiddelen en het verband tussen coronabesmettingen en intensieve veehouderij. Dat laatste onderwerp krijgt sinds gisteren steeds meer landelijke media-aandacht, nadat het eerder vooral in Brabant onderwerp van gesprek was.
- Naar aanleiding van de technische briefing brengen media allerlei nieuwe wetenswaardigheden naar buiten. Zorgthuisnl-bestuurder Hans Buijning kan het positieve beeld van het aantal beschermingsmiddelen, zoals dat werd geschetst in de briefing, maar moeilijk geloven. Volgens Buijning geeft zeker een kwart van de zorginstellingen aan te weinig, of niets te ontvangen. Vooral kleinere zorginstellingen zouden moeite hebben om voldoende materiaal te krijgen. Zelfs als zorginstellingen het landelijk verdeelpunt weten te vinden, krijgen zij lang niet altijd voldoende.
- V&VN-woordvoerder Jacek Magala spreekt van 'een papieren Haagse werkelijkheid'. Vandaag blijkt uit een enquête van V&VN dat zorgmedewerkers in verpleeghuizen, de GGZ en wijkverpleging zich onveilig voelen. 'Ze zien nog een groot tekort aan mondkapjes, worden door leidinggevenden onder druk gezet om onbeschermd te werken en vinden de richtlijnen van het RIVM tekortschieten,' aldus AD. De helft van de respondenten zegt dat er op hun werkplek onvoldoende beschermende middelen zijn. In de wijkverpleging, verpleeghuizen en GGZ geven ruim twee keer zoveel medewerkers (bijna 60%) als in ziekenhuizen aan dat er te weinig is. Ruim een op de drie ervaart druk om zonder beschermingsmiddelen zorg te verlenen. Die druk komt ook van leidinggevenden, zegt een op de vijf. Een op de vier wil zijn collega's en patiënten niet laten zitten. Ruim driekwart van de medewerkers vindt dat de corona-richtlijnen van het RIVM niet of nauwelijks aansluiten op de praktijk buiten de ziekenhuizen. Daar hebben medewerkers vaak te maken met cliënten die gedragsproblemen hebben, plotseling agressief kunnen worden of juist behoefte hebben aan een knuffel. Bovendien vindt 38% dat de richtlijnen hen onvoldoende beschermt tegen het virus. De helft van de respondenten is ook gevraagd naar de mentale gezondheid. 70% voelt meer psychische druk. Ze zijn vermoeid, hebben meer stress, en voelen zich onzeker en machteloos.
- Als het RIVM niet snel met een strengere richtlijn komt, zal V&VN zelf een leidraad opstellen. De beroepsvereniging adviseert personeel zelf een inschatting te maken of onbeschermd werken verantwoord is, en desnoods te weigeren. Ook FNV en CNV Zorg & Welzijn maken zich druk over beschermingsmiddelen.

Karakterisering berichtgeving

- Trouw en FD plaatsen stukken over de technische briefing. FD kopt daarbij: 'Nederland redt zich aardig op vechtmak voor beschermingsmiddelen'.
- Volgens Trouw blijkt het vinden van een nieuwe groep experts naast het OMT 'lastig te organiseren'. Haast is geboden, want 'over uiterlijk twee weken zijn er grote knopen door te hakken over de horeca, kappers en andere contactberoepen of over mondkapjes in het openbaar vervoer', aldus de krant.
- Verschillende invalshoeken op de voorpagina's, waarbij de Volkskrant, AD en Trouw inzoomen op de zorg Focus op de besmettelijkheid van kinderen; de inzet van mondkapjes bij een exitstrategie; de aanvoer van beschermingsmiddelen; en het verband tussen besmettingen en intensieve veehouderij. Dat laatste krijgt sinds gisteren meer landelijke aandacht, nadat het hiervoor vooral in Brabant onderwerp van gesprek was.

- De V&VN-enquête wordt vanochtend breed overgenomen. NOS plaatst een nieuwsbericht getiteld: 'Angst bij zorgpersoneel, 'mede door tekort beschermende middelen'.

SISOS (Slachtoffers - Identiteiten – Schade - Oorzaken - Scenario's)

Identiteiten

- Tien van de dertien mensen die tot nu toe op Sint-Maarten zijn overleden aan corona, waren immigranten.

Schade

- Ook in Nederland zijn enkele kinderen op de intensive care beland met de mogelijk nieuwe ziekte die vooral kinderen lijkt te treffen en die nu in een zestal landen wordt onderzocht. Dat heeft kinderimmunoloog Taco Kuijpers van het Amsterdam Medisch Centrum bevestigd aan Nu.nl. Diverse deskundigen wijzen naar het nieuwe coronavirus. Een deel van de kinderen werd positief getest op het virus. De theorie wordt echter ontkracht doordat een andere groep kinderen negatief testte op het virus. Kuijpers voegt toe dat andere infecties ook symptomen als plotselinge hartproblemen en bloeddrukval kunnen veroorzaken.

Oorzaken

- Oncologisch chirurg Ignas van Bebber noemt de intensieve veehouderij in Oost-Brabant de 'hoofdschuldige' van het aantal coronadoden. "Diverse onderzoeken bevestigen de heftige invloed van mest op onze gezondheid. Omwonenden krijgen een continue aanslag op hun longweefsel te verduren. Komt er iets overheen, zoals nu het coronavirus, dan heeft dat grotere gevolgen. Daarom zijn er binnen Noord-Brabant zulke verschillen. In Tilburg en Breda hebben de mensen net zo hard carnaval gevierd. Toch zijn daar relatief minder mensen overleden, want de lucht is er minder vervuild." Toch zijn er wel degelijk kanttekeningen te plaatsen, zegt milieu-epidemiologe Lidwien Smit van de Universiteit Utrecht. "Gedegen onderzoek kun je niet in enkele weken uitvoeren. Maar door de hype rond corona bestaat de behoefte aan snelle conclusies. [...] En het is inderdaad een goede vraag waarom in Oost-Brabant meer doden zijn gevallen dan in West-Brabant. Ondanks dat het vee niet heeft meegewerkt aan de verspreiding van corona, is het denkbaar dat het wel bijdraagt aan de impact ervan. Ik zou dat graag uitgezocht hebben."
- AD kopt: 'Carnaval als verspreider virus blijft niet overeind'. De krant schrijft dat de verklaring dat vooral carnaval verantwoordelijk was voor de snelle verspreiding in het zuiden, steeds meer begint te wankelen nu 'de ellende' zich in het 'verdichte' Oost-Brabant en Noord-Limburg concentreert.

Informatiebehoefte

Welke informatievragen leven er bij getroffen?

- Op de social kanalen van minister De Jonge komen vragen binnen: 'Mogen ouders en kinderen die naar school moeten ook getest worden?' Verder vestigen mensen aandacht op het AD-bericht van een importeur die vertelt miljoenen mondkapjes in een loods te hebben liggen. Tot slot blijven er berichten binnenkomen dat mensen denken dat de minister toch stiekem naar de kapper gaat, 'omdat zijn haar steeds goed zit'.
- Minister Van Rijn krijgt kritiek op zijn uitspraken bij Jinek of het wel waar is dat je als zorgmedewerker iemand kan besmetten om het moment dat je zelf nog geen klachten hebt, maar wel besmet blijkt te zijn met corona. Mensen geloven dit niet. Ook wordt gesteld dat juist een tekort aan PBM ertoe heeft geleid dat er zoveel zorgmedewerkers besmet zijn geraakt. Van Rijn had dit in de uitzending moeten 'erkennen'.
- Op de corporate kanalen van VWS komen vooral veel vragen binnen, een selectie: 'Waarom worden supermarktmedewerkers en schoonmakers niet getest?'; 'Weten we zeker dat kinderen weinig besmettingsgevaar vormen? Waar blijkt dat uit?'; 'Waarom wordt niet iedereen (met symptomen) getest?'; 'Hoe kan het dat wij in Nederland nog geen mondkapjes over straat hoeven te dragen terwijl andere landen dit wel aanraadt?' Zorgen worden geuit over het Duits onderzoek over de besmettelijkheid van kinderen.
- Skipr organiseert 6 mei een Q&A-sessie met Humanitas-bestuurder Gijsbert van Herk en Johan van Houwelingen en AAG-bestuurder Jelle Tigelaar die een plan hebben gemaakt bij de pilot waarin enkele verpleeghuizen weer wat worden opengesteld.

Hoe wordt het incident omschreven (welke facts en figures worden benoemd)?

- Slachtoffers van huiselijk geweld kunnen vanaf deze maand hulp vragen bij apotheken door het codewoord 'masker 19' te noemen. Naar verwachting lanceert minister De Jonge het initiatief volgende week bij een apotheek, zo meldt NRC.
- Fysiotherapeuten kunnen weer meer patiënten behandelen in hun praktijken. Dit staat in een door het RIVM goedgekeurd advies van het Koninklijk Nederlands Genootschap voor Fysiotherapie (KNGF), de

Stichting Keurmerk Fysiotherapie (SKF) en het Paramedisch Platform Nederland (PPN). Het KNGF verwacht door de beperkende coronamaatregelen dat ze minder patiënten kunnen behandelen dan voorheen.

- Vanaf volgende week wordt de euthanasiezorg stap voor stap weer opgestart. Het centrum zegt dat er nu bijna 200 patiënten wachten op een 1e bezoek van een arts. Deze aanvragen worden eerst verwerkt. Daarna kan het centrum nieuwe euthanasieverzoeken behandelen.
- De lijst met sportaccommodaties waar in totaal zo'n achthonderd erkende topsporters de trainingen mogen hervatten, groeit gestaag. Er zijn inmiddels ongeveer twintig locaties aangewezen die weer mogen worden gebruikt volgens de richtlijnen
- Burgemeesters in Noord-Holland Noord staan per direct weer kleinschalige optredens toe op de terreinen van verpleeg- en verzorgingshuizen. Dit maakte de veiligheidsregio donderdag bekend.
- Het verdienmodel van Facebook dwingt kabinet en Rijksoverheid tot nieuw beleid voor sociale media. Gevolg: de mogelijkheid tot betaalde promotie waar dat eerder niet mocht, zo blijkt uit documenten in bezit van Argos. Een proefproject maakt het voor de Rijksoverheid sinds kort mogelijk om te betalen voor berichten op sociale media over onderwerpen die nog niet door het parlement zijn aangenomen.

Wat zien, ruiken, voelen, horen, proeven mensen (zintuiglijke waarnemingen)?

Tegenstrijdige signalen over schaarste beschermingsmiddelen

- Uit een enquête van V&VN onder ruim 10.000 verpleegkundigen en verzorgenden blijkt dat zorgmedewerkers in verpleeghuizen, de GGZ en wijkverpleging zich onveilig voelen. 'Ze zien nog een groot tekort aan mondkapjes, worden door leidinggevendenden onder druk gezet om onbeschermd te werken en vinden de richtlijnen van het RIVM tekortschieten,' aldus AD. De helft van de respondenten zegt dat er op hun werkplek onvoldoende beschermende middelen zijn. In de wijkverpleging, verpleeghuizen en GGZ geven ruim twee keer zoveel medewerkers (bijna 60%) als in ziekenhuizen aan dat er te weinig beschermingsmiddelen zijn. Ruim een op de drie ervaart druk om zonder beschermingsmiddelen zorg te verlenen. Die druk komt ook van leidinggevendenden, zegt een op de vijf. Een op de vier wil zijn collega's en patiënten niet laten zitten. Ruim driekwart van de medewerkers zegt dat de corona-richtlijnen van het RIVM niet of nauwelijks aansluiten op de praktijk buiten de ziekenhuizen. Daar hebben medewerkers vaak te maken met cliënten die gedragsproblemen hebben, plotseling agressief kunnen worden of juist behoefte hebben aan een knuffel. Bovendien vindt 38% dat de richtlijnen hen onvoldoende beschermt tegen het virus. Ondanks het tekort en de risico's blijven de meesten doorwerken. Zelfs als ze corona gerelateerde klachten hebben, is bijna de helft blijven werken, blijkt uit de enquête. De helft van de respondenten is ook gevraagd naar de mentale gezondheid. 70% voelt meer psychische druk. Ze zijn vermoeid, hebben meer stress, en voelen zich onzeker en machteloos.
- Volgens LCH-coördinator Rob van der Kolk benadrukt gisteren in de technische briefing dat het 'nergens voor nodig is dat zorgpersoneel zonder mondkapjes rondloopt', er zou genoeg zijn voor de zorg en het proces zou 'soepel' verlopen. Die mededeling verbaasde aanwezige Kamerleden. Volgens de Volkskrant klinken er vanuit Den Haag steeds wisselende signalen over de schaarste. Hoewel tijdens de Kamerbriefing werd verkondigd dat er genoeg materiaal is en de inkoop van chirurgische mondkapjes zelfs 'vervrijvaardigd kan worden', zei minister De Jonge eerder deze week nog dat er onvoldoende materiaal is om contactberoepen als kappers te voorzien. Hoewel het consortium nog flink onder de prognose van het benodigde materiaal in de Nederlandse zorg zit, zijn er toch genoeg mondkapjes, omdat instellingen zelf ook voorraden hebben en zelf inkopen, zegt Ernst van Koesveld, DGLZ bij VWS. 'Wat wordt geleverd door het LCH komt daar extra bovenop, het is een aanvulling', zei hij tijdens de Kamerbriefing. De Volkskrant noemt dat 'opvallend', omdat het idee van het landelijk inkooppunt juist was dat alles centraal zou verlopen.
- Hans Buijning, bestuurder bij werkgeversorganisatie Zorgthuis.nl kon de woorden van Van der Kolk moeilijk geloven. Woensdag had hij nog op aanvraag van ministers Hugo de Jonge en Martin van Rijn een overzicht naar het ministerie gestuurd van verschillende zorginstellingen die kampen met tekorten. "Sommige krijgen te weinig, sommige zelfs helemaal niets. Zeker een kwart geeft dat aan. Ik kan dat niet rijmen met wat ik uit Den Haag hoor," zegt hij tegen de Volkskrant. Vooral kleinere zorginstellingen zouden moeite hebben om voldoende materiaal te krijgen. Ook als ze het consortium wel weten te vinden, krijgen de instellingen lang niet altijd voldoende, zegt Buijning. "Een zorgbedrijf meldde dat het 1.500 maskers bestelde en er maar 200 kreeg." Buijning: "Ik zou graag wensen dat we deze discussie achter ons kunnen laten. Dat zorgpersoneel niet langer hoeft te vragen: kan ik veilig aan het werk vandaag? Dat stadium hebben we nog niet bereikt."

- Op de werkvloer merken nog lang niet alle medewerkers iets van een oplossing, aldus Volkskrant. 'Een papieren Haagse werkelijkheid', aldus V&VN-woordvoerder Jacek Magal. "Wij krijgen nog steeds heel veel meldingen van mensen die met onvoldoende bescherming werken."
- Op een Schiedams bedrijventerrein staat een loods waar miljoenen mondkapjes liggen (gisteren 3 miljoen). Directeur van verantwoordelijk importeur Ostrichoo, Michael Hu, vertelt tegen AD dat er wekelijks 2 miljoen binnenkomen en uitgaan. Er wordt geleverd aan zorginstellingen, maar niet zoveel als zij zouden willen. "Steeds hoor je dat er in Nederland te weinig mondkapjes zijn. Dat is niet waar." Dat zorginstellingen toch krap zitten, komt door de procedure rond het testen en inkopen van de beschermingsmiddelen. Thierry Baudet kaartte de kwestie vorige week aan in de Tweede Kamer, aldus AD. Ostrichoo is een van de bedrijven waarmee Baudet contact heeft. Tachtig procent van de mondkapjes zou de grens weer over gaan. Er wordt zaterdag een mondkapjeswinkel in Rotterdam geopend.
- Volgens KNGF-voorzitter Guido van Woerkom blijven beschermingsmiddelen in de fysiotherapie schaars.

Overig

- Volgens het Netwerk Acute Zorg Brabant wachten in Brabant 45.000 patiënten op hulp. Ook de druk op zorgpersoneel is zeer groot.
- NRC kopt dat de 'noodmedicijnkast' bijna leeg is; "De hoop dat bestaande geneesmiddelen het lijden van Covid-19-patiënten kunnen verlichten, lijkt snel te verdampen. Er zijn nog geen geneesmiddelen ontwikkeld om gericht het nieuwe coronavirus aan te pakken. Daarom probeerden artsen de laatste maanden geneesmiddelen uit die al voor andere indicaties op de markt of in onderzoek waren. Het inzetten van bestaande virusremmers of immuunregulerende medicijnen was vaak een beredeneerde gok. Maar ze vallen een voor een af, nu hun werking tegen Covid-19 in kaart gebracht wordt in vergelijkende studies met patiënten." NRC trekt deze conclusie op basis van gesprekken met NVZA-voorzitter Gerard Hugenholtz en Emilie Gieling, OMT-voorzitter van de NVZA.
- Hulpverleners en brancheorganisatie Valente verwachten een toename van geweld in de huiselijke sfeer, maar harde cijfers ontbreken. Maandelijks komen bijna 11.000 meldingen van huiselijk geweld en kindermishandeling binnen bij Veilig Thuis. Het aantal stijgt, maar 'niet significant', zei voorzitter Debbie Maas begin april tegen NRC. Dat 'stelt ons verre van gerust'. Bij landelijk expertise- en behandelcentrum Fier in Leeuwarden nam het aantal chatverzoeken tussen januari en maart toe van 943 naar 1.333.

Waarneembaar gedrag (schadebeperking)

Wat doen of laten getroffen en betrokken?

- De 82-jarige Wil van Buren voert protest omdat ze haar dementerende man Nico (83) niet meer mag bezoeken in het verpleeghuis in Best. Ze zit al twee dagen op een stoel naast de ingang van het verpleeghuis. En ze is van plan om dat nog wel even vol te houden. "Ik heb niets te verliezen."
- Nederlanders hebben massaal gehoor gegeven aan de oproep van het Rode Kruis om persoonlijke beschermingsmiddelen te doneren.

Betekenisgeving

Welke oproepen worden gedaan?

- De nabestaanden van zorgmedewerkers die aan het coronavirus zijn overleden, zouden een financiële tegemoetkoming moeten krijgen van de overheid en van ziekenhuizen. Dat wil vakbond NU'91. "Zo'n regeling is er nu nog niet. Ik denk dat er nog wel het een en ander wakker geschud moet worden, want het had er allang moeten zijn", zegt een woordvoerder van de vakbond.
- Het CBG roept op bijwerkingen die coronapatiënten ondervinden van medicijnen 'zo veel mogelijk te melden om er meer kennis over te verwerven'.
- De Nederlandse Vereniging van Diëtisten (NVD) waarschuwt voor een verhoogd risico op ondervoeding voor ouderen. De NVD ziet een domino-effect opdoemen: "Een goede voedingstoestand is belangrijk voor de weerstand, wat weer een rol speelt in de preventie van een besmetting met Covid-19 én in de behandeling van patiënten. Ondervoeding kan het infectierisico verhogen en het herstel vertragen of belemmeren." Wie niet goed eet, loopt ook een groter risico om te vallen, met alle gevolgen van dien.

Welke emoties, waardeoordelen, kwalificaties, kritiek, steun worden gegeven?

Beschermingsmiddelen

- V&VN ziet weinig verbetering als het gaat om de toevoer en verdeling van beschermingsmiddelen. "Het is schrijnend dat we na twee maanden nog steeds in deze situatie zitten", zegt voorzitter Gerton Heyne tegen AD. "De minister maakt zijn belofte niet overal waar." Heyne noemt het 'verwerpelijk' dat zorgverleners

druk ervaren om zonder bescherming zorg te verlenen, ook van de leidinggevende. "Een werkgever die dwang toepast, hoort niet thuis in de zorg." V&VN vindt het 'beschamend' dat de verpleeghuizen en wijkverpleging zo lang achteraan in de rij stonden bij de verdeling van beschermende middelen. Dat is later wel bijgesteld. "Maar een nieuw verdeelmodel leidt nog niet tot voldoende beschermingsmiddelen", zegt Heyne. "Waar het misgaat? Ik weet het niet. Dat is de taak van de overheid en werkgevers." De beroepsvereniging wil dat de richtlijnen van het RIVM voor het gebruik van beschermende middelen aangescherpt worden. "Er wordt [in de RIVM-richtlijn] onvoldoende rekening gehouden met onvoorspelbaar gedrag", zegt Heyne. "Een psychiatrisch patiënt of verstandelijk gehandicapte houdt geen rekening met die anderhalvemeterregel. Zo'n richtlijn is leuk op papier, maar het RIVM moet zich eens verplaatsen in verpleegkundigen en verzorgenden. Het mag niet zo zijn dat kappers straks wel mondkapjes dragen en zij niet. De beroepsvereniging adviseert leden om altijd – dus ook buiten de cirkel van 1,5 meter - een mondkapje te dragen bij cliënten die hoesten, niezen of symptomen van het coronavirus hebben. Dat is conform de 'gewone' richtlijn voor influenza. Ook in de leidraad van de Federatie Medisch Specialisten staat dat personeel in poliklinieken altijd een mondkapje en bril moet dragen bij (vermoedelijke) coronapatiënten. Als het RIVM niet snel met een strengere richtlijn komt, zal V&VN zelf een leidraad opstellen. De beroepsvereniging adviseert personeel zelf een inschatting te maken of onbeschermd werken verantwoord is, en desnoods te weigeren. Heyne beseft dat het plichtsbefes en verantwoordelijkheidsgevoel medewerkers voor duivelse dilemma's plaatst. Heyne: "Verpleegkundigen en verzorgenden kunnen tegen een stootje, maar het wordt ze wel heel moeilijk gemaakt." Hoe vaak weigering zal voorkomen, vindt voorzitter Heyne moeilijk in te schatten. "Als werkgevers verstandig zijn, gaan ze mee in onze richtlijnen. Het gaat om de veiligheid van hun werknemers."

- NOS plaatst een nieuwsbericht over de enquête getiteld: 'Angst bij zorgpersoneel, mede door tekort beschermende middelen'.
- Ook vakbond FNV klaagt over een gebrek aan spullen waarmee zorgmedewerkers zichzelf kunnen beschermen. "Of het nu gaat om één overlijdensgeval of om meerdere: iedere overleden zorgmedewerker door corona is er eentje te veel. Helemaal als die voorkomen hadden kunnen worden met voldoende persoonlijke beschermingsmiddelen. Het is een schande dat mensen hun leven in de waagschaal stellen en dat onze overheid hen hierbij onvoldoende beschermt", zegt vicevoorzitter Kitty Jong in een verklaring.
- Psychiater Abdulhag Compier en huisarts Noor-Us-Seher Mahboob schrijven een opiniestuk in Trouw getiteld: 'Reguliere zorg is onvoldoende beschermd tegen coronavirus'. Volgens de twee moet de heropstart van de reguliere zorg veiliger dan de richtlijnen van het RIVM voorschrijven. Het RIVM zou een 'compromis' hebben goedgekeurd. "Bij een kwart van alle besmettingen in Nederland gaat het om zorgpersoneel en in verpleeghuizen voltrekt zich een ramp." Volgens Compier en Mahboob loopt de zorg buiten het risico het grootste risico. Asymptomatische besmetting zou inmiddels 'de achilleshiel van het Covid-Beleid' worden genoemd. Volgens de twee zet het management, verwijzend naar de richtlijn, zorgpersoneel onder drie om te blijven werken in onveilige situaties. Doordat het RIVM literatuur weigert te publiceren, zou onrust onder professionals ontstaan. "Zorgverleners komen in het nauw en nemen ontslag."

Druk op de zorg

- Brabantse ziekenhuizen zien het aantal nieuwe patiënten met het coronavirus de laatste dagen weer stijgen. "Dat baart ons veel zorgen", zegt een woordvoerder van het Netwerk Acute Zorg Brabant (NAZB). "Veel mensen lijken te denken: het is over, we kunnen weer de hopt op. Maar de strijd is nog niet gestreden." NAZB wijst er echter op dat een vermindering van het aantal coronapatiënten hard nodig is om de reguliere zorg weer goed op te starten. "Prima als mensen de deur uitgaan, maar houd wel die anderhalve meter afstand aan", zegt de woordvoerder van NAZB. De ziekenhuizen manen iedereen zich aan de voorzorgsmaatregelen te houden, zoals afstand bewaren tot anderen en vaak de handen wassen.
- Voorzitter van het netwerk Bart Berden ziet "een donkere wolk" boven de zorgsector in Brabant. Ook Limburg en Zuid-Holland kunnen het volgens hem nog moeilijk krijgen als er een tweede coronagolf komt. Berden maakt zich zorgen over zijn personeelsleden. "Die kunnen deze prestatie niet nog een keer leveren", verwoordde hij zijn vrees in een interview met radioprogramma 1 op 1, op NPO Radio 1. "Een tweede piek zal veel ongunstiger verlopen, die kunnen wij niet zomaar aan." De ziekenhuisvoorzitter zegt dat er "een rantsoen zal moeten komen op zorg". Hij bedoelt dat ziekenhuizen scherpe keuzes moeten maken. Zo zouden bijvoorbeeld controles na operaties geschrapt kunnen worden. Er zit ook een ethische kant aan: "Geef je de zorg aan coronapatiënten voor wie de uitkomst niet zeker is, of geef je die aan een patiënt voor wie de prognose zeker gunstig is?" Volgens Berden is het zeker nog geen tijd om de "intelligente lockdown"

te beëindigen, meer eropuit te gaan of bijvoorbeeld kapperszaken te openen. Dat de basisscholen weer opengaan, is volgens hem wel "een heel verstandige keuze". Wat hem betreft is overtuigend bewezen dat kinderen slechts een klein risico op besmetting lopen.

Corona-apps

- FD kopt: 'Corona-apps brengen wereldwijd landen tot wanhoop'. Volgens de krant is de tracingapp in Nederland vooralsnog 'een fiasco'. Veel andere landen zijn evenmin succesvol; "Nederland staat dus niet alleen na het mislukken van de 'appathon' half april." Vervolgens gaat de krant verschillende landen af.
- Huisarts en eHealth-deskundige Niels Chavannes bepleit in NRC dat een simpele corona-app wél werkt. Volgens hem hoeft de zoektocht naar een geschikte app niet lang te duren als VWS stopt met zoeken naar een 'gouden app'. Hij noemt de Covid Radar van het LUMC voorbeeld van een simpele app die werkbaar is.
- 50Plus-Kamerlid Léonie Sazias stelt in een opiniestuk in AD dat een corona-app weinig nut heeft als er nauwelijks mensen getest worden. Zelf had ze 'serieuze klachten', toch lukte het haar niet om via huisarts en GGD een test te krijgen.

Overig

- NU'91 is geraakt door het nieuws dat negen zorgmedewerkers zijn overleden aan het coronavirus. NU'91-voorzitter Stella Salden: "Natuurlijk kennen we inmiddels de cijfers uit andere landen waar ook al veel zorgprofessionals zijn overleden aan dit virus. Echter blijft het schokkend om dit nu ook in Nederland te horen. We wisten dat er de afgelopen periode meerdere zorgprofessionals op de ic terecht waren gekomen. Toch blijf je hopen dat dit soorten berichten de beroepsgroep blijven bespaard. Ons medeleven gaat uit naar de nabestaanden en de collega's van de overleden zorgprofessionals." Deze beroepsgroep wordt tijdens de uitoefening van hun vak vaker blootgesteld aan andere virussen, zoals het norovirus, maar zelden in deze grote getale besmet. Dat zorgprofessionals er uiteindelijk zelfs door komen te overlijden, maakt deze situatie nogal uitzonderlijk. Volgens de beroepsorganisatie geven deze treurige gebeurtenissen nog maar eens aan hoe belangrijk het is om zorgvuldig met deze beroepsgroep om te gaan. Stella Salden: "We moeten ervoor zorgen dat onze zorgprofessionals zoveel mogelijk tools in handen krijgen om hun werk op een zo veilig mogelijke manier te doen." Daarnaast maakt NU'91 zich hard voor de nabestaanden van de overleden. "Zij moeten kunnen rekenen op een financiële tegemoetkoming die recht doet aan de situatie. Nabestaanden hebben al genoeg aan hun hoofd in deze situatie."
- KNGF-voorzitter Guido van Woerkom reageert op het nieuws dat fysiotherapeuten weer aan het werk kunnen: "Ik ben blij dat we de weg terug nu kunnen inslaan en dat praktijken weer meer patiënten kunnen gaan behandelen. Met dit advies in de hand kunnen we een grote groep patiënten weer gaan behandelen, die we de laatste maanden noodgedwongen hebben moeten laten wachten." Wel zegt hij zich zorgen te maken over de beschikbaarheid van persoonlijke beschermingsmiddelen. Patiënten met ernstige klachten krijgen voorlopig voorrang op patiënten die ook op afstand behandeld kunnen worden.

Hoe wordt naar de overheid gekeken?

Trends in vertrouwen in de maatregelen

- Viroloog Ab Osterhaus beschrijft de strategie vanuit de overheid als een waarbij Nederland het virus geleidelijk aan over ons heen laat komen. En dat op het moment dat het vaccin er is -1,5 jaar later-groepsimmunitet zal zijn. Osterhaus pleit zelf voor het terugduwen dan wel meer indammen van het virus voordat maatregelen (verder) versoepeld worden middels identificeren, testen (zo zou er meer aandacht moeten zijn diagnostische tests), contactonderzoek en mensen gericht in quarantaine plaatsen.
- Emeritus hoogleraar communicatiewetenschap Cees Hamelink (UvA) schrijft dat COVID-19 een grotere kwestie is dan slechts een virologisch-epidemiologisch probleem, en daarom een bont gezelschap van maatschappelijke deskundigen moet meespreken over de volgende fase. Ook moet communicatie worden aangehaakt. "Zij kunnen iets zeggen over de bedroevende kwaliteit van de overheidsvoorlichting, zoals het verkeerde taalgebruik (het 'nieuwe normaal'), de paternalistisch toon en het verontrustend gebrek aan psychologisch en sociologisch inzicht in het gedrag van individuen en groepen in de samenleving."

Trends in vertrouwen in de overheid

- Uit een enquête van Namens Nederland blijkt dat 64% tevreden is over Nederland (6 jaar geleden zou dit nog 37% zijn). Het zou erop lijken dat door de crisis 'herwaardering is ontwikkeld voor het hebben van expertise en van mensen die beslissingen nemen'. 65% zou ook zeer tevreden zijn over de aanpak vanuit de overheid.